

Адыгеир — Іэкібым

Адыгэ Республикаэм и Лышхъэу Кумпыыл Мурат пшъерильэу кыгъэуцугъэхэм адиштэу Премьер-министрэу Александр Наролиним Іахъэхэль обществэу «Урысые экспорт гупч» зыфиорэм иэкспорт шъолыр системэ хэхъоныгъэхэр ышынхэм епхыгъэ проектым ипащэу Денис Мотлич Іофшэгъу зэлуклэгъу тыгъуасэ дырилагъ.

Александр Наролиним кызэриуа-гъэмкэ, блэкыгъэ ильэсэм Адыгэим экспортым ыльэнүкөкэ къэгъэлэгъон дэгъухэр илэх.

— Экспортыр зэрэпсаоу пштэ-мэ, аш ипроцент 86-р мэкүмэш продукцием тельтигээ. 2016-рэ ильэсэм елтыгъэмэ, а пчагаагэр процент 61-кэ нахыбэ хъугъэ. Къэгъэлэгъону щыгъэхэр джыри нахь гэ-птигъэнхэ, ыпекэ лыкотэгъэн фаеу АР-м и Лышхъэу пшъериль кыгъэ-уцуугъ. Гъэхъагъэу щыгъэхэм джыри нахь ахгэхъэхъогъеням фэш нэмэгдэхэдээ ылэхэнхэйн мэхъянешхо ил, — кыгуагъ Премьер-министрем.

Денис Мотлич кызэриуа-гъэмкэ, непэр мафэм ехүлэу экспортым хэхъагъэхэм финанс ылпилэгъу арагэгъоты, ахэм агъефедэгъэ ахъщэм изы йахь кызэкігъэхъожыгъэнхэм фытегъэпсихъэгъэ программэхэр щыгъэх.

— Экспортым хэхъоныгъэхэр ышынхэм фытегъэпсихъэгъэ амалэу щыгъэхэм заушъомбгүнүр, шъолыр пэпчь екілэлкэ гээнэфагъэ кыфэгъотыгъэнир, экспортым зэ-рифешуашэу юф дэшгэгъэнир пшъе-риль шхъялэу зыфдэгъэуцужьиэрээ ашыц. Ашкэ зишгэхшо къэлхэгъэхэр шъолыр экспорт шапхъэм игъефедэн ары. Блэкыгъэ ильэсэм мы пилотнэ проектир Урысыем ишьольыр 22-мэ аща-гэцкялагъ ыкы аш зэфхэхысыж дэгъухэр афэхъугъэх. Джы мы шыкяэр нэмэгдэх субъект-хэм аща-гэфедэн гухэль ти, — кыгуагъ аш.

Зэлуклэгъум къыдыхэлтигээу мы ыльэнүкөм епхыгъэу нэмэгдэх иофшэхэм атегущыагъэх.

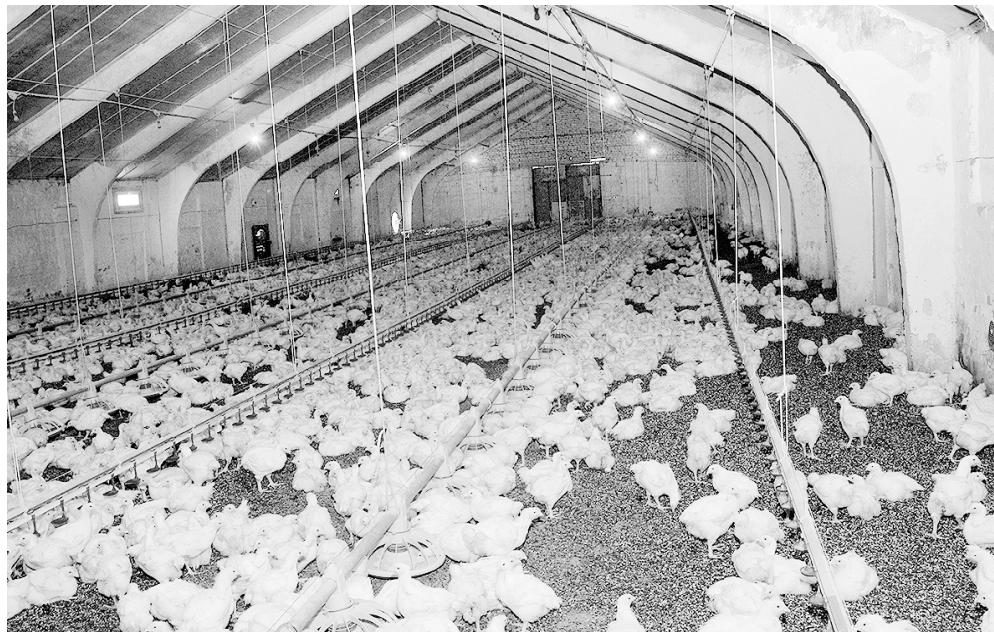
ГҮҮНЭЖЬҮҮК
Сэтэний.

Шъольырми ибайныгъ

Унэе фермер хызметшаплэхэм ахъщэ ылпилэгъу ятыгъэнымкэ федеральна программаар ылпилэгъу къимыкыгъэу, мыш кыщыдагъэкыре продукциер нахыбэ хууным фытегъэпсихъагъ. 2013 — 2020-рэ ильэсчэм ар ательягээ. Фермер хызметшаплэ е унэгъо бывымэхьо фермэ кызээузыхи зышигъохэм аш игъэпсэн, юф зышигъэрэм ябизнес зөгъэушъомбгүгъэним афэш грантхэр ятыгъэнхэр ары ылпилэгъур зыфэгъэхыгъэр. Тихызметшаплэхэм заушъомбгүмэ, къалэжырэр ылпилэгъими Ѣиуагъэкын альэкыщт.

Адыгэим имэкью-мэш мы программаар мымаклэу ылпилэгъу кызэрэфхүрэр АР-м мэкүмэш хызметымкэ и Министерствэ къыщаушихъатыгъ. Аш ишуагъэкэ фермер хызметшаплэхэр, унэгъо фермэхэр етлупшыгъэу агъэпсих, юф зышигъэрэм хэхъоныгъэ инхээр ашыг. Республика имуниципалын образованиехэр пштэхэмэ, программаар анах чанэу зыгъэфедэхэр ашыг Кошхэблэ районыр. Аш нахыпэки итугъу къетшыгъаягъ. 2013-рэ ильэсэу программаар зышигъэм кыщыублаягъэу, блэкыгъэ 2017-рэ ильэсри хэтэу, пстэумки сомэ миллионы 110-м ехуу къаратыгъах.

Мы районам ихызметшаплэ 55-у аш фэдэ ылпилэгъу зыгъотыгъэхэм ашыг куаджэу Кошхэблэ Ѣицээл Плэпэ Русльян зипашэр. Чэтхэм яхун ар зыдэлжэхэрээ. Ежь Русльян предприниматель анах ныбжыкэхэм ашыг пломи хэукунонгъэ хууцтэп, ау хызы-

мэшшаплээр зышигъэр ильэсэбэ хъугъэ. Ар ятэу Мыхамэт зыгъэпсигъэр, непи ар илпилэгъою иоф льегъэкыятэ. Мыдээу ар кызэрэдэхүрэр джырэблагъэ хызметшаплээм тызеблагъэм тинэрэлльэгъу хъугъэ.

Чэтхуплэр къутырэу Игнатьевскэр ары зидэгээр. Русльян кызэрэтиуа-гъэмкэ, зэгорэм ар бывымэхьо фермэштэгъэу, ау агынэжкыгъэу, яунаго-кэ къашфэхжыгъэхъожыгъэ. Бысым дэгъу хызметшаплээм зэрилэм ишыхъатэу, аш чыгуу къыбутигъэрэ, псэуальэу тетхэри къабзэу зэрэгтэгъэр, тыйдэки зэрэгтэгъэрэгъэр мыш дэжьым кынхэхтэмыгъэшын тлэклэгъиштэп.

Лыр дэгъоу къэзитыре чэт льэпкхэр ары алыгъхэр. Чэтхэгъэу чэш-зымафэ нахыбэ зымынажыхъэр къашфэхшэ, ахъух. Ахэр мэфэ 40-м кызэхъукэ зэрэпсаоу ыагъэкынэу рагъажэх. Чэтхэр зыщаигъхэр псэуальэу мэхъух, ахэр яшыгъэгээхэй оорудованиехэмкэ зэтэгэпсихъагъэх. Тэ тызщыкогъэ уахтээм псэуальэ пэпчь мин 14 чэсигъ, зым чэсхэм аныбжь иктугъэу ыагъэ-кынхэхтэгъэх. Шапхъэм адиштэу ахэр зэрэгтэгъхэр, дэгъоу зэрэгтэгъхэрэм ишыхъатэу щэфаклохэр етлупшыгъэу къыгъэхштэгъэх.

Чэтхэм ашхытшыр пэшфорыгъэшшэу къашфэхжыгъэх, ар зыщаигъынхэйнэхэй оорудованиехэмкэ зэтэгэпсихъагъэх. Тэ шыхъатыгъэх, аш ишуагъэкэ хызметшаплээм хэхъоныгъэхэр ёшыгъэхэм къашыгъэхэнэу тэри фэтэо.

ХҮҮТ Нэфсэг.

кэ, зышигъэштэгъэхэй закъор ашхытшыр зэрэзэхагъэхүхэрэ техникэр ары. «Крупорушка» аш зэрдэжхэрэр, лэжын-цахэхэр егъэтакъохшэ, зэхегъэхүхэй. Мы техникэм ищэфын пае грантхэм ятын фэгъэпсигъэ программэр 2016-рэ ильэсэм зыгъагъэфедагъэр. Программаар кызэрэштэдэлтигээ тетэу бизнес-планыг агъэхвазыри, яшыгъэхэй ахъшэу аш кыгъэнэфагъэм ипроцент 40-еју януау ялан фаер зэрэлжээлтигээри къашушигъэхэнэу, сомэ миллионы 600-рэ къаратыгъ. Ашкэ техники эзэштэгъэхэр зэрэгтэгъотыгъ.

— «Крупорушка» лъэшэу тиофшээн кыгъэпсигынгээ, — ыуагъ Русльян.

— Нахыпэки аш фэдэ техникэ зыдэштэгъэхэр лэжыгъэхэр тщээ зэхэхтхаджэн фаеу хууцтэгъ, аш уахти мыльку лын пэуухэштэгъ. Джы аш фэдэ юфыгъо тиэжээп, лъэшэу тифэрэз къэралыгъю ылпилэгъу кызэрэтигъэм пае.

Русльян хызметшаплээм непэ пэшэнгээхэй зыдэхэхэй зэтэгэуцогъа-хэй кыгъэхэй, ау ныбжыкэ, непэ ежь фэдэхэм яухэе зытагъэхэй, ар мэкүмэш хызметым хэхъяншыгъэ, ар лыгъэхэлтэнэу шоигъонигъэ зилэхтэгъэх. Исаатыу зэрэзэтэуцаагъэм тэ шыхъатыгъэх, аш ишуагъэкэ хызметшаплээм хэхъоныгъэхэр ёшыгъэхэм къашыгъэхэнэу тэри фэтэо.

Сурэхэр ышынэ Аслын тирихыгъэх.

Хэгъэгум фыря! Э шIулъэгъур гъэлъэшыгъэныр

Адыгэ Республикаан заом, йоофшэнэм, Узашыгъэ Ключчэхэм ыкчи хэбзэухъумэко къулыкухэм яветранхэм я Общественна организацие ия IV-рэ Пленум тыгъуасэ щылагь.

Йоофхъабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикаан и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, АР-м иветранхэм я Совет ипашуу Къоджэ Аслын, нахыжхэм я Советуу АР-м и Лышхъэдэж щылэм и Тхаматэу Гъуклэл Нурбый, ветран организациехэм ялтыклохэр.

Пэублэм В. Нарожнэм ветранхэм шууфес гущиэкэе закынфильзагъ. Ветран организациехэм яоофшэн осешо къифишишыз, къиткэхъухъэрэ ныбжыкъэхэм яхэгъэгүү шу альэгъоу пүнгүүгэ тэрэз ятыгъэнэмкэ ажэр непэ дышье кинэу зэрэштихэр игүшгээ къышихгээшгъ. Джаш фэдэу лъэлкэй дин зэгурьонигъэр гээгээгэхэн, тиреспублике мамырнгээ илтгэниим ялахьышуу зэрэхэлтийр къиуауд ыкчи ашкэ ирэзэнгээ гущиэхэр ветранхэм я Совет ипашуу Къоджэ Аслын фигээзагъэх.

Нэужым АР-м ицыфхэм яхэгъэгүү шу альэгъоу пүгъэнхэмкэ яоофхэм язытет нахьышуу шыгъэнэм ветран организациер зэрэхэлжээрэ ыкчи пшээ-

рыльэу илхэм къатегущыагъ Къоджэ Аслын. Аш къизэриуагъэмкэ, цыфхэр, анахьэу ныбжыкъэхэр, яхэгъэгүү фэшьыпкъэхэр пүгъэнхэр организацием ишшэриль шхъаалу щыт. Аш къыхэкъикэ, Урсырем икъэралигъо программэу «Урсырем ицыфхэм япатриотическе пүнгүүгэ ехынгээ» зыфилоу 2016 — 2020-рэ ильэсхэм ательятаагъ Адыгэим иветран организациехэр чанэу хэлажьэх, мыш фэгъэхыгъээ яоофхъабзэхэр зэхажэх, джащ фэдэу къулыкуу зэфэшхъафхэм ыкчи общественна организациехэм зэлхүнгээ дэтуу адьралуу адэлажьэх.

Ныбжыкъэхэм япатриотизматагъа фытгээлэхъаагъа Хэгъэгүү зэошком теклонигъэ къизыцаахыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхуурэм изыфэхъэхъазырынкэ ыкчи Адыгэимэр. Пшызэрэ нэмыцфашист тэхаклохэр арафижыхи, шхъафит зашыжыгъэр ильэс 75-рэ зэрэхуугъэм фэгъэхыгъэ яоофхъабзэхэу 2017-рэ ильэсхэм зэхажагъэхэм альенкъою юофшэнэр нахь агэлэшгъ. Ветранхэр ныбжыкъэхэм ашкэ илтгэниим ялахьышуу зэрэхэлтийр къиуауд ыкчи ашкэ, Хэгъэгүү зэ-

ошком итарихъ къафайогтагъ, ягууцкыжхэмкэ адэгожагъэх. Джаш фэдэу ильэс къэс, хабээ зэрафхэвгүүз, ветранхэм явотробог, «Шэжжым и Вахт», «Лышхъжым иурук» зыфиохэр, митингхэр, нэмыкэ яоофхъабзэхэри мимаклэу зэхажэх. Мы аужирэ ильэсхэм ныбжыкъэхэм япатриотическе пүнгүүгэ нахь зэгъэушомбгүүгъэнэм фэшлээ яоолаклэхэр, шыкаклэхэр къафагъотых. Ахэм волонтер движениехэр нахь чанэу къаагъэлажьэх, ныбжыкъэ купхэр зэхажэх.

— Къыткэхъухъэрэ лэхжхэм яхэгъэгүү шу альэгъоу пүгъэнхэмкэ яоофхыгъо маклэп зэшотхырэр, программэхэй «Забота», «Ветеранско подворье», нэмыкхэм тахэлажьэ. Ашкэ пшээриль шу альэгъоу тиэр тинахыжхэм якъорыльхэр джыри цыклюхээ ячыгуу, яхэгъэгүү шу альэгъоу пүгъэнхэр ари. Къэралыгъом тарихъ гъогоу къыкүгъэр къэхуумэгъэнэм, заом хэкодэгээ пыхуужхэм яшэжь дгэлээлэпээнэм мэхъаншо ил, — къиуаагъ А. Къудаджэм.

Советим ия IV-рэ Пленум хэлэжьагъэхэм ветранхэм я Совет яоофшэн зэрэхэхийрээм осешуу фашыгъ. Тапэки цыфхэм, анахьэу ныбжыкъэхэм, яхэгъэгүү шу альэгъоу пүгъэнхэм игъекотыгъеу анаэ тирагъетиинэу, гупшисэ гъэнэфагъэ зыхэл шыкаклэхэр къафагъотыз яоофшэнэр агээпснинэу, патриотическе мэхъанэ зиэ яоофхъабзэхэм язэхэцэнкэ къэралыгъо яоолаклэхэр нахьыбуу къызыфагъэфедэнэу Советим хэтхэм унашю зэдшатагъ.

KIAPЭ Фатим.

Япшъэрыльхэр агъэцкэ! Энхэ фае

Лэжьапкэм итын, йоофшэнэмкэ фитыныгъэхэр мыукуогъэнхэм япхыгъэ яоофхъохэм, джащ фэдэу хэбзэлаххэмрэ угъоинхэмрэ афэгъэхыгъэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцаклээрэм лыпльэрэ республикэ межведомственна комиссием зичэзыу зэхэсигъо тыгъуасэ щылагь. Ар зэришагъ Адыгэ Республикаан и Премьер-министрэу Александр Наролиним.

Шлоо зимиэ тынхэр бюджетим игъэхэгъэнхэмкэ зипшъэрильхэр зымыгъэцаклэхэрэм, а лъэнэхъомкэ организацием чыфуу зэуагъэлжагъэм ыкчи аш лъапсэу фэхүүгъэм иофигоо къэзэрэуцогъицэхэр тегущыагъэх. Федеральна хъакулах къулыкуум Адыгэимкэ и Гъэйорышланэ ишаа игуадзэу Марина Мигаенкэм къизэриуагъэмкэ, ыпэрэ ильэсэм егъэшпшагъэмэ, бюджет организацием чыфуу ательяа тээкли нахьыбэ ашыгъ. Гъэтхапэм и 1-м ехуулэу а къэгъэлэгъоныр сомэ миллион 12,5-м ехуугъ. Мы гумэкыгъор дэгъэзижхыгъэнэмкэ зипшъэрильхэр зымыгъэцэхэрэ къулыкуушланэхэм, организацием япшэхэм тхыгъэхэр афагъэхыгъэх, адэгушыагъэх, комиссие зэфэшхъафхэм язэхэсигъохэм къараагъэблэгъагъэх. Непэрэ мафэм ехуулэу нахьыбэ чыфуу ательяа къапщынхыгъенным пылых, ашкэ гумэкыгъо зидэшыилэсэ псаунгыгъэр къэхуумэгъэнэм иучрэддиихэм яоофшэнэр. Зэхэсигъом хэлэжьагъэхэм зэрэзэдшатагъэмкэ, 2018-рэ ильэсэм жыонгыуаклэм и 1-м ехуулэу чыфуу зытэхэм яоофхъохэр зэхэфагъэнхэ, аш епхыгъэ унэшю гъэнэфагъэ аштэн фае.

Шлоо зимиэ тынхэмкэ, хъакулаххэмкэ чыфуу зытэхэм хэбзэгъэуцугъэм къидилтыэрэ лъэнэхъомхэр шлоо имылэу агъэцэхэнхэ зэрэфаар Александр Наролиним къиуаагъ. Хэбзэлаххыр игъом ыкчи икьюу

Лъытэнгъэ зыфэсшэу Рэмэзан Къасимэ ыкъор!

Урсырем пенсиехэмкэ и Фонд Адыгэкаалэкэ и Къутамэ Ѣылажхэхэрэг агу къадеэу къылфэгүшшох Адыгэим иапшэрэ тын — медалэу «Адыгэим и Ѣылажхэхэрэг» зыфиорэр къызэрэпфагъэшьошагъэм фэш.

А тынхэр къэблэжыгъэ шылыкъеу Ѣыт. Ильэсба хуугъэу гээзтэу «Адыгэ маќъэм» халалэу яоофшэнэрэ. Республикаан, Туецожь районым хуугъэшлагъэу къархуухъэхэрэр гъэшэгъонэу къэгъэлэльяа. Адыгэ лъэпкын фэгумэхъэхэрэм уащы. Уистатьхэмкэ тиреспублике къышыхуухэрэм, аш Ѣылжээрэ чыф шлэгъохэм нэуласэ тафэхъу, адыгэ лъэпкын къыкүгъэ гъогум фэгъэхыгъэ тхыгъэ гэшэгъонхэр уицээ.

Лъытэнгъэ зыфэсшэу Рэмэзан Къасимэ ыкъор, псаунгыгъэ пытэ, Ѣылажхэхэрэг дэгүү уицээнэу, дунаир мамырэр, уикъэлэмэыпэ мыуцкоу, гээзтэу «Адыгэ маќъэм» уистатьхэр джыри бэрэ къихъанхэу сынфэлъало!

Лъытэнгъэ къылфэзшэшшэу, Урсырем пенсиехэмкэ и Фонд Адыгэкаалэкэ и Къутамэ иапшэрэ МЫГУ Адам.

Китайм щыщ ныбжыкъэхэр Адыгэим щырагъэдэжэштых

Адыгэ къэралыгъо университетырэ КНР-м гъэсэнгъэмкэ, къуаджэхэм хэхъонигъэ ягъашыгъэнэмкэ и Гупчэрэ зэрэзэдэлэжъэштхэм ехыл! Эгъэ зээзгыныгъэм зэдхэгъатхэхэ ашоогъу.

Джащкэ зээзгыгъэх АКъУ-м иректорэу Хунэгэ Рэштидэрэ КНР-м гъэсэнгъэмкэ, къуаджэхэм хэхъонигъэ ягъашыгъэнэмкэ и Гупчэрэ исекретариат иапшэрэ Адыгэим Ѣылажхэхэрэг Цэнэн Цянчэнэрэ.

АКъУ-м ипресс-къулыкуу къышеритгъэмкэ, зэдэлэжъэныгъэ зэрэзэдэриягъэшт лъэнэхъохэр зэкээ зээзгыныгъэм къышыдахьтэштых, аш тетэу ильэсийкэ едэгэгъум Китайм щыщ ныбжыкъэхэр тиуниверситет Ѣылажхэхэр аублэшт.

«Джыдэдэм дунаим ихэгъэгүү 38-мэ къарыгыгъэ нэбгыре 1500-м ехуу тиуниверситет Ѣеджэ, Китайм Ѣылажхэхэр тиапшээрэ еджа-пэ къеджэблагъэхэ тшоогъу», — хигъэунэфыкъыгъ Хунэгэ Рэштид.

Язэдэлэжъэныгъэ епхыгъэ ѡо-

фыгъохэм атегущыгъэ зэхъум, Китайм илъыклохэм анахьэу анаэ зытэрадзагъэр нахьышуу хысалымкэ олимпиадэхэр АКъУ-м Ѣылажхэхэнхэм яшыгъкъэу зэрэпильхэр, искусствэмкэ Институтын сурэтшыныр дэгъоу къазэрэшыдэхъуурэр, университетын студентхэм ятвorchествэ зызэрэрагъэштумбгүүрэр ари. Китайм илъыклохэм студентхэмкэ, къэлэгъяджэхэмкэ зэхъожыхэ, АКъУ-м истудентхэм яхуджэхэнхэм творчествэ фэгъэхыгъэ къэгъэлэгъонхэр зэхажэ, лъэлкэ къашохэр къээшишырэ ансамблэу «Нарт» зыфилоу гъогогуутило КНР-м Ѣылажхэхэр джыри ядэж къырагъэблагъэр зэрашоигъо къауагъ.

Проектым къыдэльытэх

Мыекъуапэ итеплъэрэ ицыфклоопэ чыпэхэмрэ зэтегъэпсыыхъэгъэнхэмкіэ һофшіэнхэр лъагъекъуатэх. Ахэр кыхахынхэм фәші къэләдесхэм яштоиғыоныгъэхэр къыдалытагъэх, нахь цыфыбәмә амәкъэ зыфатыгъэхэр къаянғанғъэх.

Общественнэ комиссиям изэхэсигын зэфэрхысыжьхэр зышашыгъэм къалэм ипащэ игуджээр Михаил Галушко хэлэжьагь. Къэлэ администрацием идепутатхэм, общественнэ Народнэ фронтын хэтхэм, шольтыр общественнэ зыгэйоршышэжьыгыгээ товариществэхэм ялтыклохэм чынгыз 12 къалэм щагъэдэхэнхэу къызэрэхахыгъагьэр къаулагь. Ахэм ашыцхэу тызыихэт ильэсийн зэтырагъэпсыхьащхэм нэбгырэ 2105-мэ амакъэхэр афартыгъях.

Алэ кырагъяшьыгъ ыкы нахь мэкъабэ фатыгъ Зэкъошныгъэм ипчэгу, ар кыалэм имэшт шъхъаэрэ саугъэтэу «Навеки с Россией» зыфилорэмэ азыфагу иль. Ятлонэрэ чынгилэр «Мэздахэр» зытет күшүхъельта-пэм занкыу еклур дэклюягылэм ыкы къапыштыгъ Чыгухэм аубытыгъ. Ящэнэрэу къыхахыгъэр урамэу «Шоссейная» зыфилорэм иджагбү лъянъыкъ. Алэрэ къэлэ поликлиникэр къызышызэ-lyahuыгъэ унэм пэблагъэу, урамхэй Шкользнэмэ. Л. Пумумбара

азыфагу зэтырагъэпсыхащ. ЯщыкІэгъэ IoшшІэнхэр зэкІэ 2018-рэ ильээсыр екыфэкІэ къауhyщтых. Ахэм сомз миллион 85-рэ фэдиз апэуягъэхъащ. Къэлэ администрацием ипресс-къулыкы къыззериорэмкіэ, проектэү «Формирование современной городской среды» зыфиорэм къыхибуытэгъэ чылгэхэм апэу хагъэкыщтыр станциэ Ханскэм щагъэнэфагъэр ары, аш игъэдэхэн мэкьюгы мазэм нэс къауhyнэу зытыра-гъэпсыхащ.

(Тикорр.).

Анахь дэгъур къыхахыгъ

«Росглавпиво» зыфиорэм
зэхищэгъэ зэнэкъокъум иклэүххэр
къэнэфагъэх.

2018-рэ ильэсүүм зэхажэгтэй эзэнтүүлж бий. Урсын Федерацүүдийн ирээдүүлэлтэй 37-мэй кынчид туслахад 172-рэ хагас элжээгээр.

2018-рэй илтээс мэзэм и 12-м дунээ экспертнэ жуорим хэтхэм зэфэхьсүжжэхэр ашыгъэх. Аш хэхьагъэх дунаим икъэралыгъо 14-мэ ялтыгхохэй Агропромышленнэ комплексын илофыгъохамкэ Германием, Чехием, Австрии-

ем ыкли США-м ядилломатхэр. Мыхэм яунашьоктэ шынэдэктэйжэу ыхырэмкэ гүнэнгийн тээвэртэй «Шён пытэ зыхэмийт Адыгэ пивеш» заводэй «АСБИР»-м къыдигзээкынхэрэе продукции лъэпкхэу «Темное пиво» зыфиорэм дышье медалыр, «Немецкий стиль Келлербир, светлое» зыфиорэм тыхын ыкли «Пиленер (Чешский стиль)» зыфиорэм джэрэз медальхэр къафагзэшьошаагъэх. Заводым итехнолог шхъялаэу Сергей Тедеевым Урысые Федерации мэккумэц хызымэтимкэ и Министерствэ и Дипломэу «Лучший по профессии» зыфиорэр къафагзэшьошарь.

«Заповеднэ КавказкIЭ» еджагъэх

Урысые Федерацием чыюпсым ибайныгъэхэмкіэ и Министерствэ ипащэу Сергей Донскоим Кавказ биосфернэ заповедникымрэ Шъэчэ национальнэ паркымрэ ялофшлакіэ зэрэштыхэм фэшъхвафэу гъэспыгъэнхэм фэгъэхыыгъэ унашьом кіэтхагъ. Аш къышилощтыгъ федеральнэ къэралыгъю бюджет учреждениеу (ФГБУ) «Шъэчэ национальнэ паркымрэ» ФГБУ-у «Кавказ биосфернэ заповедникымрэ» зэхагъэхъажынхэу, структуракіэм «Заповеднэ Кавказкіэ» еджэнхэу.

Министерствам и пресс-куль-
тырьи и пашау Николай Гудко-
вым къызэрилорэмкэ, заповед-
никымэ паркымэ зэрээхагъэ-
хъажыгъэхэм ишүугээ къэ-
клощт. Апэрэмкэ, министер-
ствэм егхыгъэу юф зышэхэрэм
ялофшилкэ хагъэхьошт. Ятонэ-
рэмкэ, «Заповеднэ Кавказым»
итетыгьо нахь лъэгшт. Джащ
фэдэу, паркым къызэлтиубы-
тыре чыгухэм ашт нахьыбэрэ
спортивнэ объектхэр ашамы-
шихом мийн шогт эхэлсэнт

шынхэм ишынағы хәбәһе. Экологхәр 2012-рә ильесым кыышыгъәжъағъеу паркымрә заповедникимрә зәхажъәжъаҗынхэм фәбәнагъәх. Ахэм зәралытырәмкіә, зыгъәспәғыпіә күштүхъәкъечәэхыпіәхер, хыакъешхәр, спорткомплексхәр цыфыпіә зынәмисығыә чыңғысым.

шашыкэ хұымә, жыы къабзэр зәрауыштым фәшхъяфәү леопардэу мәзхәмрә къушхъәхәмрә ахатұптыхъяғъәм зәрар арахыншт

Шыныгъэлжжыхэм зэральтэ-рэмкіэ, объектитури зыфэдэшымыэ чынгэ къабзэхэм ашылах. Субтропикхэм ашегжэльгээ къушхъэ шыгухэм мыжкуре осэу ательным анэсэу ашыпльэгүн пльэкыщт. Шъэчэ паркын къушхъэ элъапэхэмэ къушхъхальхэмэ хэхъэх, заповедникым Къэрэцээ-Щэрджэсийм, Адыгейим, Краснодар краим ишъольтырхэм ашыщхэр кызыгы субтиль ЮНЕСКО мэжн

Джы паркымы заповедникимы зы паша яйшт. Йоғығызузылытыгъэхэр къенэжыгъяэх, ахэм

ащащых шэныгээ ушэтынхэу ашыщтыгэхэр, экологилем икье-ухумэн ыльянкъокээ пшъэ-рыльэу ялхам ягэцэгкэн, чы-опсым исаугъэтхэм якызэтэгэ-нэн, нэмькхэри.

Профильнэ министерстэм иунашьо кызэршилорэм тэтэү Шъэчэ национальнэ паркын ифитыныгтэхэри ишшээрыльхэри Кавказ къералыгьо биосфернэ заповеднику Х. Г. Шапошниковым ыцэ зыхырэм ратайжыгьэх. Шъэчэ национальнэ паркыр 1983-рэ ильэсүм зэхажгэягь, Кавказ заповедникур зышийэр 1924-рэ илрэснүүдээ ишигэхэй.

ильээмын кыншатжээж баа.

Кынмээф Олимпиадээр Швейцэрийн 2014-р ильээмын щүүхийн оюунд паркым ичигийн эзэфэшхяафхэм спортивнэ ысгийн зынгээ

ведникым зэрэхагъажыгъэм ишүағъ къэклошт. Заповедни-кым истатус (итетыгъ) зэрэ-нахъ иным ыкы ар ЮНЕСКО-м-кыгъэгъунэрэ чыпілэ хэхыгъэ-

(Тикорр.).

ЗЭХЭМЫЛХҮҮГЭР

Мысатыу чыгу Iаххэу чыгхэм якъэгъэкынрэ хатэхэм ялэжынрэ атегъэпсыхъагъэхэу зэньбджэгүү шыкIэкэ зэхэтхэр (товариществэхэр) аужирэ уахтэм IыгъэкI шыпкъэ хуухэу рагъэжъагь. Мыхэм язэрари кызэрэктэрэ зэхэфыгъэн фэе Ioфыгъо инэу кырихыжъагь АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм чыгуулэжын политикэмкээ, мыльку ыки чыгу зэфыштыкIэхэмкээ икомитетэу Шъэо Аскэр зипащэм.

Зы бгъумкээ — Север, Надежда, Виктория.., ахэм апэчынатай — Малиновка, Вера, Черемуха... Мыхэр чыгхэтэ къэгъэкынным, чыгуулэжынным атегъэпсыхъагь зэгорэм тишольтийр щыпсэухэрэм аратыгъагь, джызы нэбгыри кыншилтээрэжъырэп, IыгъэкI шыпкъэ хуухыгъэх. Краснодар укъикэу Джэдже районным укло зыхъукэ, мызитгүү туширэ товариществэхэр тьюогубгүү кыншилтээрэх уаблэхкы. Апэрэхэр кыалэу Мыекъуапэ, ятлонэрэхэр Мыекъопэ районным аххэхэх. Зы чыгу закъуи джыре уахтэм мыш щалэжъярэп.

Ильэс 20-м къехъукэ узекIэбжэхэм дунайр нэмькыгъ, чыгу Iаххэу пэччье егугъухээ алэжыхыгъэ. Джы Ioфыр нэмькы шыпкъэ хуухэе зиенхэри бъотынхэр IешIэхэп.

— Непэ сида мы Ioфыр зыфэдгээзэнэу зыкIэхъугъэр? ЩыIэх товариществэхэр чыгу нэкI адэмьльтэу, ашыпсэухуу, ау щыIэх зи зыдэмьсиххэери, изынныкъом нахьыбэр зыншилтэхэхэри, — кылуатэ Шъэо Аскэр. — А чыгу нэкIэхэм ябсыымхэр гъэнэфагъэхэп, уцыхжхэр кыащэхэх, хэкIэхэр блэкхэрэм адатакъо, гүүнгэуу псэухэрэм яягъэ ашкы, ятеплий гуштэгъуадж.

Чыгу Iаххэе зыгорэм атегъагь, ахэм якъэгъотын ыужитимыхъагьэу щытэп. Кадастровэ кыулыкъухэм, администрациихэм ялтыклохэм тыкъяджэ, ахэм кыагъотынхэ альэкырэп.

Чыгуулэжын политикэмкээ, мыльку ыки чыгу зэфышты-

къэхэмкээ комитетын мы Ioфырьом фэгъэхыгъэу Ioфшэктэ купэу муниципалитетхэм, кадастровэ кыулыкъум, къэралыгъо реестрэм, къэкIэхэрэм алтыпплэгъэнымкэ кыулыкъум ялтыклохэр зыхэтхэм изэхэсигъохэр тюгъогого зэхишаагь. Бысымхэм ятхын фэгъэзэгъэ кыулыкъухэм ахэм якъэгъотын зэрафэмыIешIэхыр ашкыащыраполтыгъыг. Кыагъотыгъэхэм, цыфхэм адэгүүшэнхэ альэкырэп, закъыулашакIэрэп е телефонхэр кыаётхэрэп.

— Ныбджэтууныгъэ зэфыштыкIэхэе агъэзектэрэ чыгу Iаххэе япсэупIэ-коммунальна фэло-фашихэм яыгын кызылхэкIырэр ахьщэу ашхэт пэччье кытынэу щытэп ары. Зэдагъэфедэрэ псы, фэбэ къэклиапIэхэр, хэкIым иуышын, нэмькIэхэри а мылькум рызашуахых. Непэ бэмэ кыатефэрэр кыамытэм, нэмькIэхэм ахэм апаи атын фаеу мэхъу. Ар тэрээзэп. Мы Ioфыр зэхэфыгъэн фэе, — elo Шъэо Аскэр. — Ау аш нахьи нахь гумэкыншохко кыэзытырэр ыки мы Ioфыр тифежьэнэм льапсэ фэхүүгъэр зыпари зыщамышахэрэ чыгу Iаххэу зэхэтхэр зэрэшгэхэр ары. Ахэм чынальэу кыагъэпсырэр ины, чыгу дээп, блэжынмэ, гъэбэжку кытышт, ау Iыгъэкэу щыль.

Непэрэ мафэм ехүлэу сиуд фэдиза чыгу Iаххэу зэньбджэгүү шыкIэхэе аштэгъагьэу республикэм итыр ыки ашщыштэу сиуд фэдиза нэкIэу щылтыр? Мы упчIэм джэуап гъэнэфагъэ илэп.

— Джыре уахтэм, башэ зэдэхтыжъэу зи мышагъэу кыемынэнэм фэши, аххэу тыздэлэжъэнэу кыхэтхыгъэхэр товариществэ гъэнэфагъэхэр арых, — elo Шъэо Аскэр. — Ахэр Мыекъуапэрэ

Чыгу нэкIэхэм ябсыымхэр гъэнэфагъэхэр, уцыхжхэр кыащэхэх, хэкIэхэр блэкхэрэм адатакъо, гүүнгэуу псэухэрэм яягъэ ашкы, ятеплий гуштэгъуадж.

сым тэ типсэупIэ кыхиубытэхэрэм кыатынэу щытэу сомэ 700. ЩыIэх товариществэхэр сомэ 200, 1500-рэ ильэсм зыщатыхэрэри. Ау мы пчагъэр зышIуабхэрэи щыIэх. Чадзыжыгъэ чыгхэм ягучуу пшын хуумэ, ахэр зиенхэр нахьыбэм тэшIэх, ау дгьотынхэ тльэктэрэп — зыщыпсэухэрэ чыпIэхэр зэблахуугъэх. Кыащэхэх чыгу Iаххэе зыщэфхыгъэ ахьщи кыамытэу, чыгххэри амылэжхэу, ау псыр, нэфынэр, газыр кырыншэхахаа зыхъукэ, нахь льапIэу зыщжэхэрэр. Мылькум кыхэмьылхэхэрэр нахьыбэм мэхъу зэпьтых, ау зыхъукэ, си-

Мыекъопэ районымрэ аххээрэ чыгу Iаххэе Джэдже районным укло зыхъукэ щыльхэр архы ыки анахэу гумэкыгъоин зыпьтых. Джахэм кыащэдгэжъэшт.

Льыпльэн Ioфхэр чыгхэм адайзезыхъэн фэе кыулыкъуу пстэоу комитетын Ioфшэктэ куп хэтхэм, муниципалитетхэри зэрэштихэу, пшьэрэиль ялбисым 20 мынаху макIэу кыагъотынэу ыки Ioф адашIэнэу

— сиуд фэдэ тхылья ахэм яххэр, чыгххэр яунаеха хуауми бэджэндэу аштагъэха, зиенхэр псауха, республикэм исха, хуауми нэмькы чыпIэхэм аштэпсэуха?

— Тиреспубликэ дачнэ зэньбджэгүүнгъэу ихэм яхэгүмэкыгъохэр тыйдэки кыэралыгъом щырэхэм афэдэх, — elo Римойал Джим Оксанэ. Ар кыалэу Мыекъуапэ имысатыу дачнэ зэньбджэгүүнгъэхэм я Ассоциации ипащ, «Приречный» зыфиорэ дачнэ псэупIэу Гавердовскэм кыншилтээрэхэрэй. — Товариществэ зэрэхтхэм пае ахьщэ кыатырэп. ГүшIэм пае, ильэ-

дэущтэу псэупIэхэр тыгыштх? Хета гъогухэр тфээзьгэцэкIэжьыщтх? Муниципалитетыр хабзэкIэ ашкы фитэп. Ар кызылэлжэхэрэр зэкIэми зэдагъэфедэрэ рукияулэпIэ псэупIэм кыншилтэхэн фэе хуумэ ары, etlani мылькуу ашкы төфэштэм ироцент 34-рэ ныIэп кыхилханэу щытэп.

Урысыем ичыгхэтэлэжхэм Союз я. Ахэм апае щыI программэ «Чыгхэтэлэжым иунэ — унагын илэпIэгъу» ылоу. Ар зытэлтиягъэр дачэ псэупIэхэр яхкIоцI инфраструктурэ агъэпсы зыхъукэ муниципалитетыр IэпIэгъу хууныр ары, ау Мыекъуапэ итовари-

ЗЭНЫБДЖЭГҮҮНЫГЬ

ществэхэр аш зыкыхэмыхъэхэрэр къэшлэгъуа.

Дачнэ зэныбдэгтүүнгээм зэрэхэтхэм пае мылькоу кыыхальханэу щитыр шлокI имылэу къягъетыгъэнир товариществэхэм япащхэм зэрафызэшломыкырэр Оксанэ къытуагь. Ар къягъетыгъэным пае хыкумым зыфагъэзэн, къэралыгь пошилинэр атын фае. Мылькур къатынэу хыыкумым зигъэнавфекI аужыре ильэсисыр ары къатыжырэр, ар анахышумкэ, ау аш иунашьуи амыгъецаклэу бэрэ къыхэкы.

— Нахыбэм хэта дачнэ зэньбыджэгүүнгэхэм япацхэр? Ахэр зисэнхэхаткэ хабзэм пачыжэ цыифхэу, юридическэ шлэнгийхээр зимылех, — elo Римойал Джим Оксана. Ум норхсан хобсогч

нэ. — Умыюристэү, хэбзэгтээ-уцугхээм зи ахэмшылжээ ми-лофыр тэрэзээ зепхъэшьущтэп. Пащэхэм янахыбэм альяк къагъанэрэп. Гушилэм пае, кытпэмчыжьэу щит товари-ществэу «Селекционер» зыфи-лорэр. Аш пэцэнтигээ дызэр-хэ сабыибэ зилэ бзыльфыгьэм. Ахэм ашыцыр сымадж — жыымыгьот ил. Джауштэу зэ-рээштыизэ, ар унэм кыренешь, хэккыр кызынчалатэхьорэ чынпэр

рикун. Ау бэмышэу сэ зы нэбгырэ къэсүубытыгь. Сина-сыпкіэ, тырихэу камерэ тиl. А хульфыгъэр зэ къаклы, машинэм пышэ илэү, хэкыр изэу къыритэкью, йукыжыгъагь. Ашыгъум «Транссервисым» илофышэхэм сыйяджи, ыпкіэ ясти иуязгъэшыжыгь. Мэфи 4 тешлагъэу а укытэ зимишэр джыри зэ хэкыр бэу къыщи, къеклыагь. Полицием зыфэзгъази, ар къагьотыгь ыкли тэ титовариществэ хэтэу къычлэкыгь. 2008-рэ ильэсым къыщыублагъэу мыльку аш къытхильхъэрэп, ау хэкыр къыдегъяаш дэкыжы. Джы хынкумым зыфэзгъээзэнэу еслюагь, ау аш фэдэ къиньгьо сэ сыйдым пае сыхэтынэу щита? Мылькурэ, уахьтэрэ, псачуныгъэрэ аш тезгъекуадхэзү...

Дачнэ зэныбдэгтүүнгээр «Приречнэм» иурамхэм пстэ-
ури къалуатэ: Клубничная,
Абрикосовая, Вишнёвая, Яблочная... Ущыпсэущтмэ е фэ-
тэрым узээштүүгээр чыгу уицэв
укъэкоштмэ, чыпілэ дээп зы-
дэштыр — Гавердовскэм кын-
пэууль. Чыгу Iaxь 270-рэ дэль-
мэ, ренэү зыщыпсэухэрэр 35-
рэ. Адрэ къанэхэрэм япроцент
50-р ыгэжкы.

— Алэжкы — алэжкырэл.

ахъщэ къаты — къатырэп
зыфэпощтym фэдэ гъуазэхэр
апытхэу тичыгу Iаххэр апэ

Чыгухэр атетхыныр арэп тэ непэзыуж титыр — ахэр алэжьынхэ, е апымылъышъущихэмэ, ар зышшэшъущихэм бэджэндэу аратын, арацэнэыр ары хэкыншэу афэтльэгъурэр. Чыгухэр хьяульеу, шюйильдэу щымылъынхэр ары.

«Тиреспубликэ
дачнэ зэныб-
джэгъуныгъэу
итхэм ялэ гумэ-
кыгъохэр
тыдэкли къэра-
лыгъом щыря-
лэхэм афэдэх».

Непэ зыгорэм ичыгу утхяа-
нышь, ужъоныр хабзэм диш-
тэрэп. Джащ пае агэ зэдгээ-
шэн фае зиехэр, ахэр къед-
гъотынхэ фае, джащ пае хэгъэгү
клоц! Иофхэмкэл министерствэри
къыхэдгэлэжьэнэу тыфай,
сыда зыплокл мунципалитет-
хэм язакью ар алъэк! Къы-
хырэп. Цыифхэм заудгээкэнэыр
тишшэрыль. Чыгухэр атетхы-
ныр арэп тэ непэ зылж ти-
тыр — ахэр алэжьинхэ, е апы-
мыльшынштхэмэ, ар зышэшь-
щихэм бэджэндэу аратын, ара-
щэнэыр ары хэкыылэу афэт-
льэгьурэр. Чыгухэр хъаулььеу,
шоильз щымыльтынхэр ары.

Джырэ уахътэм дачнэ зэ-
ныбдэжкүнгэхэй ялоғынхэр
гъэзкигъэнхэмкэ зэрыгъуа-
зэхэрэр я 66-рэ федеральна
хэбзэгъеуцугъэр ары. Ау цыф-
хэм ар агъяцаклэрэп, джащ пae-
икьюо Ioф ышlеу плон плъэ-
кыщтэп. Зиггуу тшырэ Ioфи-
гъор тиреспубликэ изакъоп
къызыщтэджыгъэр — ащ къэ-
ралыгьо мэхъанэ и!. Ащ ишын-
хатэу икыгъе ильэсэм икъе-
жъаплэ къыщублагъэу Къэра-
лыгьо Думэм щыхалпъэхи,
бэдзэогъу мазэм аштагъ я 217-
рэ федеральна хэбзэгъяи угъэр.

ре федеральна хэзээг ишүүцүү вэр.

— Товариществэхэм ашыц
ипащэ сэзылкэм, упчээр Кын-
ситыгъэхэм ашыц иджэуап-
хэбзэгъятугъякэм кыхэзьо-

хэсэгээд, тааны Шийжэсэгээд тагь, — кьеуатэ Шыэо Ас-кэр. — Дачнэ зэнэбджэгчныгъэм хэтхэм яшлонгьонсыгъэхэр зэтемыфэхэ зыхыуклэ, аш ыклоц нэмькл товариществэхэр, япчьягээкэ гүунапкэ имилэу, кыышызэулухынхэм ифитныгъэ я 66-м кытыштыгъэмэ, хэбзэгъяуцугъякэм джыар афидэжкырэп. Зэхъоклыныгъашуухэр джыри я 127-рэхэбзэгъяуцугъякэм илэх, ахэр

джырэ уахътэм игъэкіотыгъэй зэтэгъашах, ау *klyuch* ялэ зыхъуштыр къихъашт ильэсэм иапэрэ маф нылэп. Арышь, аш къыдэфэрэ уахътэм тээ зэтэдзагъэу тышысыкіе хъуштэп. Я 66-ми уимыгъэрэзэнэу щитэп, *lofyr* ар зэрамыгъэца-кіэрэр ары. Гүшүлэм пае, упльэк*klyaklo*хэм зипшъэрьхэр эшшозымыххэрэм тазырхэр арагъэтинхэ фаеу аш къидельтиэ. Гүшүлэм пае, сомэ мин 25 — 30 чыгу *Iaxkh*эр зиехэм арагъэтинэу щит. Арыти, а къулукъухэм яллыклохэм сяупчыиг: тхъапша жууగъэпшынагъэр? Ильэси 10-м къехьюу мы хэбзэгъэуцугъэр зыщылэм къышыублагъэу аш фэдэу зы хъугъэшлагъ нэмийлэми щылагъэу къаюшь угъэп. Непэ тегупшысэ тшэн тльэкыщтым. Сэ сшхъэклэ анахышту хъунэу сывзегупшысэрэр — нэкы шыпкъэ хъуягъэ товариществэхэм зичыгухэр къыхиубытэхэрэм *talyk*лэ, ахэр агъэфедэнхэ гухэль ямылэу зыхкурэм, зэхэдгъахъэхэу, мэксумэш *lofkh*эм атедгъэпсыханхэр ары. Ежхэми бэджэндыплкіэр къафэктон, чыгухэри шлоильэу щитынхэп, зищыклагъэхэми ахэр агъэфедэнх. Зыгорэклэ зырыз горэхэр фаехэ хъумэ дачэ фэдэу агъэфедэнхэу, псэуальэ горэхэр зыдэтхэ товариществэхэм ашамыгъэфедэрэ чыгу горэхэмкэ ядгэхъожынхын. Зы гупшысэ горам тыкызызлыфактон фае.

Ары, зы нэгбүрэм ичыгу тыйгауе — цыкүшэ, ау зэхахьэхэмэ, фермерхэм ахэр зэгтүсэхэу бэджэндэу аратышуутых. Зэрагъянафэрэмкэ, мэлытъфэгүй мазэм тофшлэкло купым хэтхэм къэбарэу къаугоицхээр алтыгхэу къеклоняштых ыкли къагьотыгэ цыф щыгэмэ, ахэри къиращэлэнхэшь, анахь чыгуубэ зыщамылэжьыжыре товариществэхэм яблэгъяштых.

— Тэ непэ гумэкыгъом тирэгүштээ, хэгүплий тльэгъу-хэрэр къэтэох, ау цыфхэм талуклэмэ, ежхэм яшшошхэр, зэуаплэхэрэр къыратоныкыщых. Зэдэгүштээгъум пае тэ тыйзэу-хыгъ, гумэкыгъор таекыгъоу дэдгээзыжынным тыфхэхьазыр. Аш пае хэбзэгъеуцугъэмки, гъэцкэлэкло хабзэм ыльэныкъо-кил иэпылэгъу тафхэхьущ.

МЭШЛЭКЬО Сайд.

Прокуратурэм къеты

Пытагъэ хэльэу къекІолІэнхэ фаे

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэным ыльэнүүкъоктээр хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцактэрэм илофыгъохэм заштыгушыгъэгъехэ пресс-конференциеу щылагъэм хэлэжьагъэх АР-м ипрокурор илэптигъоу Кыкы Исмахыилэ, федеральнэ хэбзэгъэуцугъэр зэрагъэцактэрэм льыплэгъэнимкээ прокуратурэм иотдел ипащэу Николай Дорофеевыр.

Пэублэм Кыкы Исмахыилэ кызызериуагъэмкэ, гъогуры-клоныр щынэгъончъэнымкэ хэб-зэгъеуцугъэр зэрэгъэцаклэрэм прокуратурэм икъулыкхүхэр льэшшэу льэпльэх, мы льэны-къомкэ шлокл зимиылэ лофтхаб-зэхэр зэхещэх. Ащ ишыхьат блэкыгъэ ильэсым гъогурыкло-ныр щынэгъончъэным илофы-гъохэм афэгъэхыгъэ форумэу щылаагъэр. Зэхахьэм хэлэжъя-гъэх республикэм, къералыгъо хабзэм, хэбзэуххумэкло ыкли ведомствэ зэфэшхъяфхэм ялтыклохэр, муниципальнэ об-разованиехэм япащэхэр. Ащ нэмыклэу мы ильэсым гъэт-зитлоу пыкыгъэм Адыгейим игъогухэм хъугъэ-шлэгъэ 61-рэ къащыхууль, ахэм нэбгырэ 12 ахэклодагь, 60-мэ шъобжхэр атещаагъэх хъугъэ. Автомобиль гъогухэм хъугъэ-шлагъэу атехуу-хъэхэрэм цыифхэм чэнэгъэшхо-ыкли зэрарышхо къафехьы. Лъэсрэйклохэм ыкли водительхэм ашлээ гъогурыклоным ишап-хъэхэр бэрэ аукъохез къыхэ-кы: псынклащэу мэзеклох, ыпэйт автомобилым дэхых, ягъогу текъихэшь ыпэ кыкырэм игъогу төхвэх, ешвуагъэу рулым къэры-сих. Ащ нэмыклэу авариехэм лъапсэу афэххухэрэм аащиц гъогухэм язытэт зэрэдэир.

номынтуу мың иттисем түт халэм и 20-м мы лъэнэйкөмкіә координационнә зәхәсыйгъо прокуратурәм зәхищагъ.

Прокурорым иләптийгъу кызызериуагъәмкіә, обществәм ыпашхъэ ит гумәкыигъо шыхъаләхәм язешшохынкіә мыш фәдәлофтхъабзәхәр шуагъэ къезытыре юфыгъую щыгтых. Цыфыбы мыйш. Кызызэрәхәлажъәрәм юфт

Лъэрсрыкъо зәптырыкъыпІәхәм къащыхъурә авариехәм цыфыбыз зәрахәкъуадәрәр анах гумәкыгъую щыт. 2017-рә ильесым лъэрсрыкъо зәптырыкъыпІәхәм къащыхъугъэ хүгъэш-шагъәхәр проценти 9,8-кіә нахыбыз хүгъэ. Ахәм нәбгыри 6 ахәкъодагъ, нәбгыре 63-мә шъобж-хәр атещағъәхә хүгъэ.

мыш кызызрекхэлжъэрэм, төршлэпэлэ зэфрешьхъафхэм яспециалистхэр экспертэу кызызреблагажээрэм ишшуягъэкэ шхыхаихыгъэу гумэкыгъохэм атегующыгэнхэ альэкы ыкли шуягъэ кыйтэу ахэр зэшшохыгъэнхэмкэ амал дэгүүхэр къетых.

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэу щытыныр һофыгъо шъхъаіеу шъолтырым ильхэм ащыш. Сыд фэдизэу мы гумэкыгъом дэлажьхэм, узымыгъэрэзэн лъэныкъохэр щыгэх. Гүштэлм пае, 2017-рэ ильэсым Адыгэ Республикаем игъогухэм хъугъэшлагъэу атехъухъагъехэм япчагъэ процент 11,3-кгэ нахьыбэ хъугъэ (пчагъэр 563-рэ мэхъу), ахэм нэбгырэ 94-рэ ахэкодагь, 658-мэ шъобжхэр атещаагъехэ хъугъэ. 2018-рэ ильэсым имэ- бээджэшлагъэхэр зэрахьагъэхэу республикэм ихыкумхэм нэбгырэ 279-рэ агъэмисагь.

Статистикэм изэфхыхысыжьхэм къызэрагъэльагъорэмкээ, Федеральнэ законэу «Гъогурыкъоныр щынэгъончъэнэр» зы-фиорэр икъоу гъэцэклэгъэним фэшл, мы лъэныкъомкээ һофышигээрэ уполномоченнэ къулыкъухэм общественностьр къыхагъэлажьээ гъогурыкъоныр щынэгъончъэнымкээ пешшорыгъэш юфтхъабзэхэр, анахъеу

ныбжык! Эхэм алъэныкъо! Э, зэхэштэгъэнхэ фаеу къегъэнафэ.

Гъогурыкъоныр щынэгъончъеү щытыным ылъэнзыкъоктэ муниципальна комиссияхэм ялошлэн зэрэзэхажэрэм, джащ фэдэү цыифхэр автомобильнымкээ къезищэктыхэрэм алъэнзыкъоктэ хэукийоньгабэхэр прокуратурэм къыхигъэшыгъех. Гушылэм пае, цыифхэм якъещэкын дэлжэжьеэрэ организациехэм, унээ предпринимательхэм тоф языгъэшлэрэ водительхэм аащыгбэхэм ренэу аашыре медицинэ улпъэклунхэр ямылэхэу, гъогурыкъоныр щынэгъончъеү щытынымкээ зыгъэгъозхэрэ унашьом щыгытууазхэрэ къыхагъэшыгъех.

Джаш фэдэү автомобилыр зэрэфэн фимытхэу (наркологым, психиатрэм иучет зэрэштигэхэд къахэклэу) хъыкумын зитхыль ратыгъэхэм алъеныхьоклэ прокуратурэм упльэкунхэр зэхицагьэх. 2017-рэ ильэсүм аш фэдэ дэо тхыль 22-

рэ Джэджэ ыкIи Шэуджэн рай-онхэм япрокуратурэхэм къаlэ-къэхьагь ыкIи ахэм захапльэхэм водителхэм ятхыльхэр зэклеми alaxыгъэх. 2018-рэ ильэсым Джэджэ ыкIи Кошхъэблэ рай-онхэм япрокурорхэм мыш фэдэ дэо тхылын 6 къаlэкъэхьагь.

Гъогухэр ыкын урамхэр щынэгъончэу, рэхъяту щытынхэм-кэ пшъэдэкырж зыхыре пашхэм ыкын шъольырым гъогурыкыонир щынэгъончэенным-кэ и Къэралыгъо автоинспекции ялофшлэн зэрэзэхашэрэм уигъэрэзэпнэу щытэл, пашю-рыгъэшь тофхъабзэхэр икъу фэдизэу зэхащэхэрэп, администривнэ хэбзэукунонгъэхэм альеныкьюкокэ законир аукьюу кыххэкы. Джащ фэдэу автомобиль гъогухэм язытии шапхъэхэм адиштэрэп, ащ ыпкы кыкыкыкэ авариехэр къэххүх. Республикаам имуниципальнэ образованихэм, зэкэ плюми ухэмьуукъонэу, явтомобиль

гъогхэм язытет хэуукъоныгъэхэр къащахагъэшыгъэх: гъогу та-мыгъэхэр, къэнэфыре ыкыи узыгъэвзэрэ пкыгъохэр атет-хэп, машэхэр, иутыгъэхэр ялэх. 2017-рэ ильэсүм гъогурыкъоныр щынэгъончьеу щытыным, ав-томобиль гъогхэм ыкыи гъо-гу ювшэнхэм альэныкъокэ прокурорхэм къатыгъэ заяв-лении 151-мэ хыкумхэр ахэл-льягъэх. Ахэм яшуагъэклэ автомобиль гъогуи 133-мэ гъэцэклэжийн тлэклү-шьоклухэр арашыллагъэх, къэнэфыре пкыгъохэр ашиглажигүйгъэх.

Автомобиль гъогухэм языт зэшьмыкъоным лъыплъэрэ къэралыгъо ыкИ мунципальнэ къулыкъухэм ялофшэн нахь агъельшын, джащ фэдэу хъыльзещэ машинэхэм алъэныхъокI щылэ шапхъэхэр гъэцэклэгъэнхэм пытаагъэ хэллэу къеклонгъэн зэрэфаер къеухым къыгуаагь прокурорым игуадзэ.

ІофшIэнхэр лъагъэкIуатэх

**2017-рэм ыкы 2018-рэ ильэсүү
иуахътэу пыкыгъэм уголовнэ, граж-
данскэ, арбитражнэ ыкы админи-
стративнэ юф анах инхэу Адыгэ
Республикэм ихьыкумхэм зэхэфы-
гъэхэм афэгъэхыгъэ брифинг джы-
рэблагъэ Адыгэ Республикаем и
Прокуратурэ щыкыагь.**

Прокуратура Чукотки.
Іофхтхабзэм хэлэжагаа ёхийн
прокуратурэм иуголовнэ-хыkyум отдел ига-
щэү Эльдэрэ Эльдар, гражданскэ ыккын
арбитражнэ йофхэм язэхэфынкээ про-
курорым илэпилэгтү шъхьбаалэу Аульэ
Азэмэт, журналистхэр.

Э. Эльдарым кызыэриуагъэмкэ, 2017-рэ ильесым къэралыгъо гъэпщынаклохэм уголовнэ *lof* 1500-мэ ахэлтэй. Къэралыгъо гъэпщынаклохэм пшъерлыгъа ялэр лажэ зилэхэм *shokl* зимыгъа пшъэдэкьи-жыр арагъэхыныр ыкчи уголовнэ хъыкум зэхэфынам хэлажжэхэрэм яконституционнэ фитыныгъэхэр агъэцэклэнхэр ары.

Гущылдам пада, блэктыгъэ ильясым
республикам и Апшъэрэ хъыкум уго-
ловнэ Ioффхэмкээ ихъыкум коллегиес
ильяс 50 зыныбжь, Краснодар краим

щылпсэурэ Петр Захаровым ыльэнъю
кіе уголовнэ юфэу кызызэуахыгъэм
хэпльягъ. Цыфым ишылэнъякіе щы
нагъо къезытырэ eklonlaklехэр ыгъэ
федэхээзэ, гъепцлагъэ зыхэль ыкыл хүнн
кіэн бэзджэшлагъехэр зерихъягъэхэу
гъусэ илэу хэбзэнчъэу зыгорэм ипсэупл
ихъягъэу ар агъемысэ.

Мыш ыпекі Кошхъэблэ район хыбын күмым эзар зэрахыгъэм ыльэнъыкъокіз Захаровым зэрихъэгъэ хүнкіэн бзэджээ шлағъэр мыжыхыльэу ыльтытагь. Ильээси 3-рэ мэзи 6-рэ хялапс ыкіи тазын рэу сомэ мин 60-рэ хульфыгъэм тын рильхъагь. Нэужым АР-м и Аппшэрэхыкум зэригъэунэфыгъэмкіэ, 2016-рээ ильэсүм тыгъээзэвэд Захаровым амын гъэунэфыгъэ цыфыр игүсэү Кошхъэблэ районим ит селу Вольнэм щыпсэүн рэ пенсионер бзыльфыгъэм иунэ ихье хи, ащ утынхэр рагыгъэх ыкіи ахь щэ шлыаштагь. Прокурорым иеплъыкъокіз хыкумым дыригъэштагь, Захаровым бзэджэшлағъэ зэрэзэрихъагьэр ыгъээунэфыгъ ыкіи гъэлъэшыгъэ шыкъем тегъэпсыхъэгъэ ильэси 7 хялапсээ таанырэу сомэ мин 95-рэ тырилхъагь. Хыкумым унашьюу ышыгъэм klyuchiz илэ хугуяа. Ятлонэрэ бзэджашчэм ыльээнъыкъокіе кызызэуахыгъэ уголовнэ тофыр шхъяфэу зэхафыщ.

Аулъэ Азэмат къыззериуагъэмкілэ цыфхэм яфитыныгъэхэр зэтегъеузожыгъэнхэм япхыгъэ Ioфыгъохэр про-куратурэм инэпльэгъу ригъэкъыхэрэп. Блэкыгъэ ильэсым сомэ миллион 35-рэ мини 111-рэ зытэфэгъэ прокурорхэм ядэо тхыль 1900-м ехъум рес-публикаем ихыкумышлхэр хэппльягъэх. Ахэм ашыщэу дэо 670-м ехъур цыфхэм яIoфшлэн ыкли 82-р япсэуплэ фитыныгъэхэр къеухъумэгъэнхэм, 41-р тыкъэзыуцухъэрэ дунаим икъеухъумэн афэгъэхыгъэх. Прокурорхэм зэфэхъысыжьэу ашыгъэхэм къапкъырыкъыхэзэрееспубликем ихыкумышлхэм Ioф 2360-мкілэ унашьохэр ашыгъэх.

Джаш фэдэу цыфхэм яфитынгъэзхэр зэтгээцүжыг тээвэрчээ, анахьээ социальнуу миуухумэгээ цыфхэм, про курорхэм аналэ тыргайтэй. Мы ильзэсүү тээвэрчээ Хэгээгүй зээшхом иветеран псэүпли кыратыннымкээ Тэхүү тэмийкье районым ипрокурор даоктру муниципальна образование «Яблоновскэ къэлэ поселением» иадминистрации зызэрэфигъэзагтэй АР-м и Апшьэрэ хыыкум хэлпльагт. Аш унашьоо ышыгъэмкээ социальнэ зээгэгынгъэм диштэү ветераным псэүпли кыраты ныр администрацием ипшьэрлыг хыыкумым ылтыгтагт. Нэүжүм администраци

нистрацием АР-м и Апшъэрэ хылжкум зығынъязагь, мы юфым икіләрүкіәү хәппльәжыгызән зәрәфаер зәрүт тхылтыр Іәкінгъехъягь. Ащ лъапсә фәхъугъяр ветераныр районым ренеү зәрәщыпсәурәр къеззышыхъатырә къебар зәрәщымыләр ары. АР-м и Апшъэрэ хылжкум мың дыриғыштагъәп

ыкы унашьо щылгагъэр кыргъэнэжкыигъ. АР-м и Прокуратурэ итхылткээ СА-м идоллар миллион федиз къэралыгъом федэу фэгъэкогъэнэм епхыгъе унашьо хыкумым ышыгъэм ильесэу тызхэтим күячээ илэ хүгъээ. Мыш льапсэ фэхүгъэр 2014-рэ ильесым чъэпьюгъум хэбзэухъумэко кыулыкүхэм ялофышэхэм Мыеекъуалэ дэт банк горэм икъутамэ щызехащэгъэ оперативнэ-лыхын 1офтхъабзэхэм кваклэлтыклоу ахьщэр къазэрахахыгъэр ары. Ильесицым ехъу тешлагъэ нахь мышэми, мылькур зыер къэнэфагъэп, ашт къыхэкъыкэ УФ-м и граждан Кодекс къызэригъэнафэу ахьщэр зыими имыуэ алтыгатай. АР-м и Прокуратурэ зыкызэрафигъэзагъэм къыклэлтыклоу мылькур къэралыгъом ифелэв фагъякүагъ

Нэглибгъор зыгъэхъазырыгъэр
КИАРЭ Фатим.

Искусствэр — тибаиныгъ

Къырым, Севастополь — тигъунэгъушуух

Урысыем Севастополь ыкчи Къырым къизэрэххажыгъэхэм афэгъэхыгъэ къэгъэльэгъоныр Мыеекъуапэ къышызэгъуахыгъ. Адыгейим исурэтышхэм ильэс зэфэшхяафхэм юфшагъэу ялхэм уяпльынымкэ амалышуухэр зэхэшакохэм агъэфедагъэх.

Къырым ыкчи Севастополь яшылаке ехыилэгъэ сурэхэм таикъэзыуцуххэрэ дунаим идэхагъэ къагъэльягъ. Хыдэкын пэхэм ятепльэ, хыр зэрэулъэрэ, зыгъэпсэфыгъо уаххэр цыфхэм нэпкыям зэрэшгъакорэр, фэшхяафхэри лъэгъупхэх.

Къаугушысыгъэ ыкчи бгъэфедэн пльэкыре искусствэм ибаниыгъэ къэгъэльэгъоным үлкэу къелуатэ. Л. Синявскаям хым ехыилэгъэ гукъэкыжхэр исурэт къышгъэльягъаюх. П. Филиппенкэм хым инэпкэ гьогур къизэрэшгъяаюром ынаэ тыридзагъ. М. Тыгъужым, Б. Воронкинм ясурэхэу фондым къахахыгъэхэр щынэнгъэм иуаххэтэ къылкырэкых. «Бжыхъэ» зыфиорэм гур егъэльяхъо, блэкъыгъэ уаххэтэм уфызэпльэкыжышишо игоу сурэхэм уеплы. Къырым

ехыилэгъэ сурэхэм ышыгъэм республикэм ишьольтыр къегъэльягъо.

А. Бырырым, Г. Абреджым, нэмийхэм ясурэхэм уагъэгъазэ, зэкъошнгъэм игъэптиэн щынэнгъэм чынпэу щырилэм урагъэгушысэ.

Къырым, къэлэ-Лыихуухъэ Севастополь Урысыем къихэхажыгъэхэу мэпсэух, тихэгъэгу зэфыщытыкэу нахынпэкэ дырягъагъэр мэлтиэн. Къырым щирэхъят, зэо-банхэр щыклохэрэп.

Адыгэ Республикэм иллыклохэр пчагъэрэ Къырым ыкчи Севастополь ашылагъэх, шүшэ ылтыгъухэр гүнэгъу шьольтырхэм аратыгъэх. Дунаим щыцэрылох тиансамблэхэу «Налмэсир», «Испъамыер». Тиартистхэм концертхэр Къырым ыкчи Севастополь къашатыгъэх. Адыгейим итеатрэхэри гүнэгъу шьольтырхэм

Сурэхэр къэгъэльэгъуапэх
къышытхэгъэх

ашылагъэх. Аш фэдэ хуугъэ-шлагъэхэм яхыилэгъэ нэпэепль сурэхэр, бгъэфедэн пльэкыштэ тэгүгъэ.

искусствэр къэзьютэрэ юфшагъэхэри тапэкэ къагъэльэгъоштхэу тэгүгъэ.

Дзюдо

Батырхэм загъэхъазыры

Адыгэ Республикэм ихэшыпыкыгъэ командэхэм ялэпэлэсэнгъэ зыщихагъэхъорэ спорт Гупчэм дзюдомкэ зэнэкъоку щыклоагъ. Зэлукэгъухэм Краснодар, Туапсэ, Новороссийскэ, Адыгейим ябэнаклохэр ашызэбэнгъэх.

Адыгэ къэралыгъо университэтом физкультурамрэ дзюдомрэкэ и Институт зэнэкъоку щызэхашагъ. Спортыменхэм ялэпэлэсэнгъэ къагъэльэгъонымкэ амалышуухэр ялагъэх. Спортымкэ дунэе класс зиэ мастерхэр, спортымкэ мастерхэр алтэрэгъум щызэлукагъэх.

Яонтэгъуухэм ялтытыгъэу апэрэ чыпэхэр къыдэзыхыгъэхэр: Дэхьу Азэмэт, кг 60, Къэлэшье Заур, кг 66-рэ, Щыгъущэ Амир, кг 73-рэ, Шъэоцыкы Айдэмэр, кг 81-рэ, Станислав Ретинский, кг 90-рэ, Новороссийскэ щыщ, Ингуш Владимир килограмм 90-рэ къэзьщечихэрэм якуп хэтэу ятонэрэ чыпэхэр къыдихыгъ. Зэфэшхяаф онтэгъуухэм зиэхэм якуп апэрэ чыпэхэр В. Ингушым къышыфагъэшьошагъ, Хъакурынэ Хъазрэт, кг 100, апэрэ чыпэхэр къыдихыгъ.

Алэрэ чыпэхэр зыфагъэшшэгъэ бэнаклохэм ятренерхэу Нэпсэу Бисльян, Дэхьу Бисльян, Беданыкью Рэмэзан, Акьущ Бисльян, Роман Оробцовым, Бэгъэдэр Руслан, Владимир Сотниковым, Бастье Сэлым тафэгушо.

Хагъэунэфыкыре чыпэхэр къыдэзыхыгъэ тиспортыменхэм физкультурамрэ дзюдомрэкэ Институтыр къаухыгъ, непэ Адыгэ къэралыгъо университетэхэм щеджэхэрэх ахэтых.

— Къыблэм дзюдомкэ изэнэкъоку жноныгъоке мазэм Мыеекъуап щыклошт. Зэлүү кэгъухэм ахэлэжэштхэр къыхэтхынхэм фэшээзэхъигъэ зэнэкъокуу республикэм щызэхэштагъэм мэхвээ нэ ин етэты, — къытиуагъ Адыгэ Республикэм дзюдомкэ ихэшыпкыгъэ командэ итренер шхъяаю, Адыгейим изаслужен нэ тренерэх Бастье Сэлым.

Атлетикэ онтэгъур

Дышъэ, джэрз...

Телефонкэ къатыгъ. Урысыем и Кубок къидэхыгъэнимкэ атлетикэ онтэгъумкэ зэнэкъокуур Шыачэ щыклоагъ. Адыгэ Республикэм испорт еджаплэ зыщызыгъасэхэрэм хагъэунэфыкыре чыпэхэр къыдахыгъэх.

Хэгъэгум ишьольтыр 45-мэяспортсмен 200-м нахынбэ щыллычым ёбэнэгъ.

Спортымкэ дунэе класс зиэ мастерэрэ, дунаим ыкчи Европэм яныбжыкэхэм язэнэкъо-къухэм дышъэ медальхэр къащидэзыхыгъэу Родион Бочковым кг 105-рэ къэзьщечихэрэм якуп Шыачэ ухазырынгъэ дэгүү къышигъэлэгъуагъ. Тюштэгъукэ килограмм 375-рэ (170+205) къылэти, апэрэ чыпэхэр къыфагъэшьошагъ. Батырыр тренер Ишпэласэу, спортымкэ дунэе класс зиэ мастерэрэ Роман Казаковым егъасэ.

Анастасия Немцевам, кг 90-рэ, тюштэгъукэ кг 216-рэ къылэти (97+119), джэрэ медалыр

къыфагъэшьошагъ, тренерыр Владимир Деранев.

Хъышт Хъазрэтбый, кг 56-рэ, я 4-рэ чыпэхэр къыдихыгъ. Тюштэгъукэ кг 205-рэ (95+110) къылэтигъ, тренерыр Сихы Аслъан.

Республикэм атлетикэ онтэгъумкэ испорт еджаплэ ипащэу Сихы Рэмэзан къызэрэтиуагъэу, тиспортыменхэр хэгъэгүү ыкчи дунэе зэлукэгъухэм тапэкэ ахэлжээштых.

Сурэтим итхэр: Хагъэунэфыкыре чыпэхэр къыдэзыхыгъэ батырхэр.

Нэклюбгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбый.

Зэхэзыагъэр
ыкчи къыдэзыхыгъэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкэ Йофхэмкэ, Йэкыб къэралхэм ачы-псэур тильэпкэгъуухэм адярэз эзпхынгъэмкэ ыкчи къэбар жкугъэм иамалхэмкэ и Комитет Адрессыр: ур. Крестянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыгъэр:

385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:

приемнэр:
52-16-19,
Редакцием авторхэм
къаихырэр А4-кэ заджэхэр тхъапхэу
зипчагъэкэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлзэ, шрифттыр 12-м
нахь цыкунэу щытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэр тхыгъэхэр
редакцием
зэкгээжложых.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зыщаушихъатыгъэр:

Урысыем Федерацием хэутын Йофхэмкэ, телерадиокэтынхэмкэ ыкчи зэлъи-Иэсикэ амалхэмкэ и Министерствэ и Төмөр-Кавказ чыпэхэрэшлэг, зэраушихъатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушихъатырэр

ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыеекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

Зэклемкэ
пчагъэр

4844

Индексхэр

52161

52162

Зак. 534

Хэутын узчы-
кэлхэнэу щыт уахтэр
Сыхъатыр 18.00

Зыщыкэлхэхэ
уахтэр
Сыхъатыр 18.00

Редактор
шхъяаэр
Дэрэ Т. И.

Редактор шхъяаэм
игуадзэр
Мэшлэкью С. А.

Пшээдэжыкъ
зыхыыр секретарыр

Гъогъо
З. Х.